

Nr 54.

Av herrar **Sandén** och **Ström**, *angående viss ändring i lagen om fattigvården.*

I och för att söka få ändrad bestämmelse i gällande fattigvårdslag rörande skyldigheten för vistelsekommunen att själv vidkännas vissa kostnader framlämnade herrar Hedlund i Östersund och Ericson i Boxholm år 1928 motion nr 190, varur följande må anföras.

I lagen om fattigvården den 14 juni 1918 har såsom huvudregel uppställt, att fattigvårdssamhälle, som enligt 1 § lämnat fattigvård åt någon, vilken har hemortsrätt inom annat samhälle, har rätt att av detta senare erhålla ersättning för den lämnade fattigvården. Det enda undantaget från denna princip har lagfästs uti 50 § 2 mom. fattigvårdslagen, som lyder:

»Ersättning enligt 1 mom. utgår ej för fattigvård, som bestått i be- kostande åt skolbarn av kläder, underhåll eller annat, som avser att sätta dem i tillfälle att begagna skolundervisningen,

läkar- eller förlossningshjälp eller medicin, då hjälpen eller medicinen lämnats annorledes än i förening med vård å anstalt, eller begravningshjälp.»

Fattigvårdslagstiftningskommittén har såsom motivering för detta stadgande anfört följande:

»Genom att införa ett stadgande, enligt vilket kostnaden för understöd av nu angivna slag undantages från ersättning, skulle tydligen ett stort antal tvisteämnen mellan kommunerna röjas ur vägen, och stadgandet skulle alltså komma att få en väsentlig betydelse med hänsyn till minskande av fattigvårdsprocesserna mellan kommunerna. Även om utvägar ej saknas att med andra medel minska antalet av dessa tvister, torde dock intet medel vara så effektivt som att låta vistelsekommunen själv vidkännas dylika tillfälliga kostnader. Kommittén har ej kunnat göra undersökning om de utgifter, som förorsakats av de ovan angivna understödsfallen, en sådan skulle stött på allt för stora svårigheter. Men det torde såsom visst kunna antagas, att vårdkostnadens belopp varit jämförelsevis ringa i varje särskilt fall. Någon större förskjutning av fattigvårdstungan torde alltså ej behöva befaras genom ett dylikt stadgande. I den mån en förskjutning kommer att äga rum, faller den ökade bördan på städer och köpingar, i vilka det relativt största antalet av understödstagare från annan kommun befinner sig. Mot en förskjutning i denna riktning synas emellertid ej några större betänkligheter böra möta, då i förhållande till den ekonomiska bärkraften stadskommunernas utgifter för fattigvården i allmänhet äro väsentligt lägre än landskommunernas. Med en begränsning till ovan angivna fall torde man ej behöva befara, att vistelsekommunen skall undandraga sig att lämna erforderlig hjälp eller att söka skjuta detta åliggande över på annan kommun. Medel till motverkande av försök i sådan riktning finnas för övrigt

i fattigvårdssökandens besvärsmått samt i myndigheternas rätt och skyldighet att vid behov ingripa. Fördelen av att genom ett sådant stadgande kunna väsentligt inskränka fattigvårdstvisternas antal torde därför här få vara avgörande.

I fråga om vad som skall inbegripas under sådan tillfällig fattigvård har kommittén i främsta rummet upptagit bekostande åt skolbarn av kläder, underhåll eller annat, som avser att sätta dem i tillfälle att begagna skolundervisningen; redan enligt nu gällande stadganden torde ersättning för denna utgift, som närmast hänför sig till 5 § fattigvårdsförordningen, jämförd med 49 § folkskolestadgan, mera sällan utgå. Vidare har upptagits läkarhjälp, medicin, förlossningshjälp och begravningskostnad. Även om läkarhjälp och medicin förekommit vid upprepade tillfällen, torde det vara lämpligt att utesluta kostnaden härför från ersättning.»

Erfarenheten under de nio år, fattigvårdslagen numera varit i tillämpning, synes oss icke hava infriat de förhoppningar om minskning i fattigvårdsprocessernas antal, som av fattigvårdslagstiftningskommittéer förutsettes genom införande av ovan nämnda undantagsbestämmelse. Då en vistelskommuns fattigvårdsstyrelse lämnat fattigvård åt en hjälpbehövande, sker detta i allmänhet i form av ett visst kontant bidrag. I ett stort antal fall gör hemortskommunen, då krav anställts, invändning om att viss del av detta understöd utgått till läkarhjälp, medicin eller kläder eller annat dylikt för skolbarn eller framställer i fattigvårdsmålet anhållan om utredning, huruvida icke så varit förhållandet. En i många fall dyrbar undersökning genom vederbörande landsfiskals eller fattigvårdskonsulents försorg blir följden, och myndigheterna besväras över hövan.

Även om denna undantagsbestämmelse sålunda i viss mån motverkar fattigvårdsprocesser, torde den dock i andra fall direkt uppfordra till dylika och därjämte försvåra och fördröja utredningen såväl mellan de särskilda fattigvårdsstyrelserna som då krav anhängiggjorts hos länsstyrelsen.

I ett annat avseende synes oss denna undantagsbestämmelse i vad den avser läkarhjälp och medicin vara till enbart skada, nämligen då det gäller understödstagaren själv. Klart är, att en fattigvårdsstyrelse blir synnerligen betänksam och ovillig att utgiva fattigvård till en hjälpbehövande, då ersättning för vården icke kan erhållas av hemortskommunen eller staten. Det förekommer ofta, att en fattigvårdsstyrelse först efter starka påtryckningar lämnar den läkarhjälp och medicin, som ansetts nödig. Vederbörande hjälpbehövande har till och med nödgats vända sig till länsstyrelsen för att genom dess försorg få åläggande för fattigvårdsstyrelsen att bekosta läkarvård och medicin, och en dyrbar tid har därigenom förlorats till skada för den hjälpbehövande. Dessa kostnader kunna numera bli ganska betungande för en kommun, t. ex. då den hjälpbehövande måste hava insulinbehandling varje vecka eller annan dylik fortgående behandling och medicin.

Andra lagutskottet, till vilken motionen remitterades, yrkade i utlåtande nr 25 avslag å motionen under motivering att ej tillräckligt material förelåg för ett ståndpunktstagande till den av motionärerna berörda frågan.

Vid utskottets utlåtande var emellertid fogad en reservation, undertecknad av herrarna Magnusson, Hage, Holmström och Johansson i Sollefteå, med yrkande, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t med anledning av motion nr 190 i andra kammaren måtte låta verkställa en allsidig och förutsättningslös utredning rörande önskvärdheten och

lämpligheten av sådana ändringar av fattigvårdslagen, som påyrkats i nämnda motion».

Vid ärendets behandling i kamrarna beslöt första kammaren bifalla utskottets hemställan, alltså avslag å motionen, då däremot andra kammaren utan votering efter överläggning fattade beslut i enlighet med reservationen.

Då kamrarna alltså i förevarande fråga fattade stridiga beslut, anmälde andra lagutskottet i utlåtande nr 33, att de stridiga besluten icke kunde sammanjämkas, varför frågan vid 1928 års riksdag ansågs förfallen.

Då icke vare sig utskottet i sitt ovanberörda utlåtande eller av detta åberopade sakkunniga framkommit med några som helst skäl, som kunna motivera ett frångående av den uppfattning, som hävdats i motion nr II: 190 av år 1928, få vi härmed vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i fattigvårdslagen, att fattigvård, som bestått i bekostande åt skolbarn av kläder, underhåll eller annat, som avser att sätta dem i tillfälle att begagna skolundervisningen, samt läkar- eller förlossningshjälp eller medicin, då hjälpen eller medicinen lämnats annorledes än i förening med vård å anstalt, jämväl skall ersättas av hemortskommunen, samt i de fall, då 60 § är tillämplig, av staten.

Därjämte hemställes,

att härav påkallade lagändringar utformas av vederbörande utskott.

Stockholm den 19 januari 1929.

John Sandén.

Torsten Ström.